

BEWEER – BEWIJS – BEVRAAG - BESLUIT

Dit is een vertaling van 'Claim-Support-Question' een Visible Thinking Routine van Ritchart et al.,

- **BEWEER** - Formuleer een bewering over het onderwerp, de kwestie of het idee dat verkend wordt. Een bewering is een verklaring of interpretatie van een onderdeel dat bestudeerd wordt.
- **BEWIJS** - Zoek argumenten ter onderbouwing van je bewering. Welke dingen zie je, voel of weet je – die je bewering kunnen ondersteunen of bewijzen?
- **BEVRAAG** - Stel een vraag met betrekking tot je bewering. Wat is twijfelachtig aan je bewering? Wat zijn nog losse eindjes aan je bewering? Wat is nog niet volledig verklaard? Tot welke vervolgvragen of ideeën geeft je bewering aanleiding?
- **BESLUIT** – Waarover heb je nu bevindingen gedaan? Tot welk standpunt of welke conclusie leiden deze bevindingen nu over het onderwerp, het vraagstuk of het idee?

LEERDOELEN

Niveau 1 – bevorderen lagereorde denkvaardigheden: *begrijpen*: verklaren, toelichten, interpreteren, beargumenteren;

Niveau 2 - hogereorde denkvaardigheden: *analyseren, evalueren* (kritisch denken) en *reflecteren*.

TOELICHTING

Als docenten willen we dat leerlingen kritisch om leren gaan met informatie. Daarvoor moeten zij beter in staat zijn om 'waarheids-beweringen' te zien en analyseren. Dat kunnen ideeën en meningen zijn die gepresenteerd worden door de spreker of schrijver als feiten, maar zijn in feite eerder stereotyperingen, aannames, vermoedens, hypotheses of vooronderstellingen. Een verzamelnaam hiervoor is: beweringen. Deze beweringen moeten beoordeeld worden door argumenten en bewijsvoering en door zaken die maken dat we de validiteit van de bewering in twijfel kunnen trekken (zoals tegenstrijdige informatie/bewijzen). De BBBB (beweer-bewijs-bevraag-besluit) werkvorm is hierop gebaseerd.

VOORBEREIDING DOOR DE DOCENT EN/OF LEERLING

Opzet: het idee van de bewering moet geïntroduceerd worden in de les. Het woord 'bewering (claim)' is gekozen voor deze routine omdat het veel omvat: aannames, veronderstellingen, stereotyperingen, generalisaties, veronderstellingen, theorieën (ook complottheorieën), *alternative facts*, hypotheses etc. etc. Een heel eenvoudige definitie van een bewering is een verklaring over 'wat is er hier nu aan de hand'. De docent kan de situatie die bestudeerd moet worden aan de leerlingen uitleggen en vervolgens moeten de leerlingen erachter komen 'wat is er hier nu aan de hand?'. Aan het eind van de les heeft de klas een beter begrip/inzicht in wat waarheid en realiteit zijn in deze situatie.

STAPPENPLAN VAN BEWEER – BEARGUMENTEER – BEVRAAG - BESLUIT

1. **BEWEER - Analyseer beweringen.** Voorafgaand aan het lanceren van een onderwerp, kan een docent aan leerlingen vragen ‘welke beweringen, verklaringen of interpretaties heb je al over dit onderwerp?’ of nadat een klas een tijdje over het onderwerp gesproken heeft kan een docent zijn klas uit kunnen nodigen om de bewering vast te stellen door deze vraag: ‘nu we dit onderwerp even bestudeerd hebben: welke beweringen kunnen jullie aanwijzen die ons een verklaring of interpretatie geven?’ Ongeacht de manier waarop deze beweringen bedacht worden, ze zouden visueel vastgelegd moeten worden zodat er later op teruggekomen kan worden (ook in een latere les).
2. **BEWIJS - Zoek onderbouwing.** Vraag leerlingen: ‘Nu we deze beweringen hebben, wat zien we, merken we op, weten we of vinden we van belang ter onderbouwing?’ Leerlingen worden daardoor aangemoedigd om onderbouwing te vinden door aanvullende experimenten, onderzoek of feiten-checks in sommige gevallen of om terug te grijpen op hun voorkennis in andere gevallen. Zorg dat leerlingen elke bewering goed onderbouwen met bewijzen/argumenten en hun argumentatie toelichten. Dat zou opgeschreven moeten worden naast de oorspronkelijke bewering, zodat iedereen het kan zien en er samen over gesproken en nagedacht kan worden. Deze stap gaat in feite over het bedenken van alle mogelijke redenen die iemand kan geven ter onderbouwing van de bewering.
3. **BEVRAAG - Stel vragen.** In deze stap, vraagt een docent de leerlingen om gezonde scepsis met betrekking tot de bewering en de bewijzen die aangevoerd zijn. Nodig leerlingen uit om buiten de bewijzen te denken die al aangeleverd zijn en laat hen nadenken over wat nog twijfelachtig is aan de bewering. Een manier om dit te bewerkstelligen is ‘Nu we enige onderbouwing voor deze bewering hebben verzameld, is er bewijs voor een andere visie of benadering? Welke vragen moeten we onszelf stellen over deze bewering zodat we de geloofwaardigheid van onze bewijsvoering kunnen vaststellen? Wat moeten we nog meer bestuderen of verklaren?’
4. **BESLUIT - Denk samen na.** Doordat de bewering en onderbouwing ervan visueel vastgelegd wordt voor alle leerlingen (zichtbaar gemaakt wordt), ondersteunt dit de ontwikkeling in het denken van leerlingen (het denkproces). Zo kunnen leerlingen niet alleen voortbouwen op hun eigen denkstappen maar ook op die van anderen. Zodra een aantal beweringen onderzocht zijn, kan de docent leerlingen vragen om als verdediger van een bepaalde bewering (inclusief onderbouwing) op te stellen. Maar ook kan aan leerlingen gevraagd worden of zij de beweringen kunnen kwalificeren met ‘onderbouwing is nog niet compleet’, ‘onderbouwing is compleet’. Als deze routine van BBBB over een bepaald vraagstuk ging, dan kan aan het einde aan leerlingen hun standpunt hierover gevraagd worden.

Naar: Ritchhart, R., & Perkins, D. (2008). Making thinking visible. *Educational leadership*, 65(5), 57. [Ned. Vertaling M.T. van de Kamp, 2019]

Op de volgende pagina, staan een aantal leeractiviteiten/denkvaardigheden die onder ‘kritisch denken’ vallen, volgens D. Burns. Deze denkvaardigheden zijn gedefinieerd, zodat de docent deze denkvaardigheden zelf goed begrijpt en kan expliciteren wanneer leerlingen deze toepassen. Deze denkvaardigheden komen aan bod bij deze Visible Thinking Routine van beweer-bewijs-bevraag-besluit.

Denkvaardigheid	Definitie
Kritische denkvaardigheden	Verschillende denkvaardigheden die gebruikt worden om data en bewijs te analyseren en evalueren om daarmee de effectiviteit vast te stellen, te beoordelen of om te reageren op een argument of standpunt
Inductief denken	De vaardigheid om een conclusie of algemene regel (generalisatie) af te leiden op basis van herhaalde observaties die consistente maar incomplete data opgeleverd hebben.
Deductief denken	De vaardigheid om een logische conclusie te trekken op basis van aannames (van generalisatie, algemene regel naar het bijzondere)
Voor- en nadelen vaststellen	De vaardigheid om de voor- en nadelen van een bepaald idee of een bepaalde handeling tegen elkaar af te wegen.
Feit en fictie vaststellen	De vaardigheid om onderscheid te kunnen maken tussen wenselijkheid en waarheid/feitelijkheid.
Waarden uitspraken onderscheiden	De vaardigheid om uitspraken te herkennen waarin sprake is van normen of waarden die niet ondersteund worden door objectieve maatstaven.
Standpunten onderscheiden	De vaardigheid om waarden en overtuigingen van individuen en groepen te herkennen die hun perspectief op kwesties beïnvloeden.
Vooroordelen vaststellen	De vaardigheid om vast te stellen of informatie gekleurd is door waarden.
Feit en mening onderscheiden	De vaardigheid om onderscheid te kunnen maken tussen verklaringen die bewezen kunnen worden en verklaringen die op basis van persoonlijke overtuigingen of afwegingen gemaakt zijn.
Essentiële en incidentele informatie beoordelen	De vaardigheid om informatie te beoordelen en te categoriseren in bruikbare en minder bruikbare categorieën.
Ontbrekende informatie vaststellen	De vaardigheid om vast te kunnen stellen of belangrijke informatie niet gegeven of beschikbaar is.
De nauwkeurigheid van informatie beoordelen	De vaardigheid om de nauwkeurigheid van het bewijs dat gepresenteerd is vast te kunnen stellen.
De betrouwbaarheid van een bron beoordelen	De vaardigheid om te beoordelen of de gegeven informatie voldoende betrouwbaar, valide en belangrijk is om in overweging te nemen.
Veronderstellingen herkennen	De vaardigheid om verschillen te zien tussen informatie die algemeen geaccepteerd is als waarheid en gissingen.
De kracht van een argument bepalen	De vaardigheid om de redenen voor een argumentatie te kunnen afleiden en op basis daarvan het belang van het bewijs te beoordelen.
Overdrijving onderscheiden	De vaardigheid om uit verklaringen die overdreven zijn, af te kunnen leiden wat als feit geaccepteerd is.

Burns, D. (1993). *A six-phase model for the explicit teaching of thinking skills*. Storrs, CT: University of Connecticut, National Research Center on the Gifted and Talented. In Tomlinson, C.A. (ed.) (2009). *The parallel curriculum. A design to develop learner potential and challenge advanced learners*. pp. 53-55. (2nd ed.) London, Corwin-Sage press.